

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Zakar Zoltán Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Baros Attila ügyvéd által képviselt alperes neve alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2014. március 5. napján kelt 2.G.40.313/2010/71. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 400.000,- (Négyszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek 2005. szeptember 13-án tenyésztojás adásvételére kötöttek szerződést, amelyben a szállítási határidőt 2006. év 14. hetétől 2006. év 50. hetéig határozták meg azzal, hogy a tenyésztojások elszállításáról az alperes gondoskodik. A szerződés mellékletét képezte heti bontásban az egyes szállítások részletezése. Az alperes a szerződés alapján 581.400 db tojást vett át. Az alperes 2006. április 14-én jelezte, hogy mivel nála túltermelés mutatkozik tenyésztojásból, ezért 2006. év 14-24. heteiben 723.000 db-bal kevesebb tojást tud átvenni, amihez a felperes nem járult hozzá. A felperes és az alperesi törvényes képviselő 2006. május 12-én telefonbeszélgetést folytattak, amelynek során az alperes bejelentette, hogy a tojásokat nem tudja átvenni.

A Központi Járványellenes Parancsnokság (Románia) 2006. május 13-án kelt 79. számú határozata szerint a Brassó megyében kialakult madárinfluenza terjedésének következtében ideiglenesen tilos Románia területén az élő baromfi szállítása és értékesítése, ezen határozat alapján 2006. május 19-én 23.655 db, 2006. május 26-án 22.668 db, és 2006. június 2-án 17.587 db napos-csibét selejtezett le az alperes, ezért nem tudta teljesíteni a naposcsibék leszállítását a megrendelői felé.

Az alperes a termelést a perbeli szerződéses időszakban nem állította le teljes mértékben, 2006. novemberében tenyésztojásokat is vásárolt.

A felperes 2006. szeptember 4-én fizetési felszólítást küldött az alperesnek, amelyben az alperes és a harmadik személyekkel megállapodott ár közötti különbözetet mint elmaradt haszon megtérítését és a fennmaradó tojásmennyiség átvételét kérte. Az alperes a 2006. szeptember 25-i válaszában arra hivatkozott, hogy a tojásokat a madárinfluenza terjedése mint vis maior esemény miatt, nem tudja átvenni. Előadta, hogy ideiglenes megtiltották Románia területén az élő baromfi feldolgozását, szállítását, ami az Áruk nemzetközi adásvételéről szóló 1987. évi 20. tvr.-rel kihirdetett Bécsi Egyezmény (Bécsi Vételi Egyezmény) 79. cikke szerint is vis maiornak számít.

A felperes a 2006. december 6-án kelt levelében a vis maior helyzetet vitatta és a szerződést ismételtelen felmondta. A levelet az alperes 2006. december 12-én vette át.

A Romániai Országos Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Hatóság a 24096/13.06.2006. számú határozatában megtiltotta – többek között – élő háziszárnyasok és házi szárnyasokból származó inkubációs tojások Magyarországról Romániába történő tranzitját és importját.

A felperes 2006. április 27-e és 2006. szeptember 25-e között 4.745.160 db tojást értékesített különböző cégeknek, összességében 129.458,- euróval alacsonyabb összegért, mint az alperessel kialakult vételár. Az E..... Kft. 23.592,- eurót, a Feldolgozó Zrt. 25.296,- eurót nem fizetett meg a felperes részére, mindkét cég felszámolási eljárás alá került, a felperes mindkét cég ellen indított felszámolási eljárásban ezen igényeit bejelentette, és f) kategóriában nyilvántartásba vételre került.

A Romániai Országos Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Hatóság Elemzési, Azonosítási és Kockázatfelmérési Osztályának tájékoztatása szerint a magas patogenitással rendelkező H5N1 madárinfluenza Romániában 2005. október 7 - 2006. április 21., és 2006. május 12 - július 30. közötti időszakokban fejlődött ki. Az Európai Bizottság Románia részére olyan megszorító intézkedéseket írt elő, melyek megfelelnek a 710/2005/EK számú határozat rendelkezéseinek. Ezek az intézkedések 2005. október 13-án léptek hatályba és 2006. december 31-én visszavonásra kerültek.

A Brassói Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Igazgatóság mint területileg illetékes állategészségügyi hatóság a madárinfluenza eseteket az Országos Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Hatóság Elnökének 381/2006. május 3-án közzétett utasítása alapján kezelte, mely teljes mértékben összhangban állt az 1992/40/EGK irányelvvel. A Brassó megyét átszelő országos szintű utakon közúti szűrőket állított fel az igazgatóság, amelyeken közúti fertőtlenítést, valamint személyek, állatok, továbbá az állati eredetű termékek és nyersanyagok ellenőrzését végezték. A ki- és beutazási tilalom a meglévő gócpontok védett és ellenőrzési zónáiból származó állatokra vonatkozott. Az országos szintű közutakra kiterjedő utolsó korlátozó rendelkezéseket 2006. július 16-án vonták vissza.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2010. június 23-án benyújtott, majd módosított keresetében az alperest 178.346,- euró, ennek 2006. augusztus 30-tól a kifizetésig járó késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni a Bécsi Vételi Egyezmény 1. cikk (1) bekezdés b) pont, 3. cikk (3) bekezdése, 6. cikk, 61. cikk (1) bekezdés b) pontja és a 78. cikke alapján. Kereseti kérelmének jogcímeiként kártérítést mint elmaradt hasznót jelölt meg.

A szerződés felmondásának a 2006. december 6-án írt levelét tekintette. Állította, hogy az alperes megszegte a Bécsi Vételi Egyezmény 53. cikkében írt kötelezettségét a 2006. április 14-i levelével, ezért a Bécsi Vételi Egyezmény 77. cikkében előírt kárenyhítési kötelezettségének eleget téve megkezdte a folyamatosan termelődő tojáskészleteket harmadik személyeknek értékesíteni.

Előadta, hogy a Központi Járványellenes Parancsnokság 79. számú határozatával 2006. május 16-án (helyesen május 13-án) rendelte el ideiglenesen Románia területén az élő baromfi szállítását, értékesítését, amely rendelet egy nappal későbbi, mint az a beszélgetés, amikor az alperes jelezte, hogy nem vesz át több tojást. A Bécsi Vételi Egyezmény 101. cikke alapján bármilyen szándéknak a kifejezésre juttatása csak írásban minősül érvényesnek, ezért a 2006. májusi telefonbeszélgetés nem tekinthető elállásnak az alperes részéről.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte, elsődlegesen azért, mert a felek megszüntették a szerződést, másodlagosan vis maiorra hivatkozott a madárinfluenzára tekintettel, harmadlagosan pedig a madárinfluenza miatti gazdasági lehetetlenségre. Ezen túlmenően állította, hogy a felperesi követelés elévült. Álláspontja szerint az elévülés kezdő időpontja a szállítások leállásának időpontja, azaz 2006. év májusa, figyelemmel az 1989. évi 1. tvr. 8., 10., 11. és 12. cikkére, a felperes által előterjesztett kereset

ehhez képest a Bécsi Vételi Egyezményben meghatározott négy éves elévülési határidőn túl került előterjesztésre.

A felperes az alperesi ellenkérelemmel kapcsolatban a vis maior helyzet fennálltát vitatta, figyelemmel a Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikk (3) és (4) bekezdéseire. A Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikk (1) bekezdése alapján a szerződő feleknek vis maior esetén sincs lehetőségük elállásra.

Előadta, hogy az 1989. évi 1. tvr. 8. cikke szerint az elévülési idő négy év, a 12. cikk (2) bekezdésének második fordulatában rögzített speciális szabály szerint az elévülési idő valamennyi részlet tekintetében abban az időpontban kezdődik, amikor a vonatkozó nyilatkozatot a másik félnek megtették, ezért igénye nem évült el.

A Budapest Környéki Törvényszék a 2014. március 5-én kelt 2.G.40.313/2010/71. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 129.458,- eurót, annak 2006. augusztus 30. napjától a kifizetés napjáig járó, az Euribor mértékkel megegyező késedelmi kamatát, valamint 1.527.495,- Ft perköltséget. Megállapította, hogy a perben felmerült 141.370,- Ft perköltséget az állam viseli, a felperes ezt meghaladó kereseti kérelmét elutasította.

Határozata indoklásában rögzítette, hogy a peres felek közötti jogvitát a Bécsi Vételi Egyezmény alapján kell elbírálni. A Bécsi Vételi Egyezmény 3. cikke alapján minden, a szerződéshez kapcsolódó jognyilatkozatnak írásban kellett megtörténnie. Erre tekintettel azt az alperesi hivatkozást, hogy 2006. májusában a szerződést szóban felmondta és azt a felperes tudomásul vette, nem lehet figyelembe venni.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli szerződés a felperes részéről 2006. december 12-én került felmondásra, figyelemmel a Bécsi Vételi Egyezmény 6. cikkére, mivel a szerződéstől történő elállásra vonatkozó nyilatkozatot ekkor közölte az alperessel.

Az 1989. évi 1. tvr. 8. cikke szerint az elévülési idő négy év. A 12. cikk (1) bekezdése azt mondja ki, hogy az elévülési idő akkor kezdődik, amikor az elállásra vonatkozó jognyilatkozatot megtették. Ugyanakkor a 12. cikk (2) bekezdése szerint az elévülés kezdete az áruk részletekben történő szállítására vonatkozó szerződés megszegése esetén az az időpont, amikor az adott részletre vonatkozó szerződésszegés bekövetkezett. Ha a szerződésre irányadó jog szerint az egyik fél jogosult a szerződésszegés miatt a szerződéstől elállni, illetőleg azt felmondani és a fél él ezzel a jogával, az elévülési idő valamennyi részlet tekintetében abban az időpontban kezdődik, amikor a vonatkozó nyilatkozatot a másik félnek megtették.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes szerződést segezt azzal, hogy nem vette át az árut – Bécsi Vételi Egyezmény 60. cikk b) pont –, ezért a felperes a szerződést felmondhatta. A 2006. december 12-i felmondásra tekintettel, valamennyi részlet tekintetében az elévülési idő ekkor kezdődött. Mivel a felperes a keresetét 2010. június 23-án nyújtotta be, ezért a felperes követelése 129.458,- euró vonatkozásában nem évült el, ugyanakkor a 48.848,- euró iránti igénye azért évült el, mivel azt csak a 2011. február 17-én érkezett kereset felemelésében terjesztette elő.

A felperes a Bécsi Vételi Egyezmény 61. cikk (1) bekezdése és 74. cikke alapján jogosult kártérítésre. A felperes a Bécsi Vételi Egyezmény 77. cikkének megfelelően járt el, amikor a tojásokat értékesítette, azaz minden ésszerű intézkedést megtett, ami szükséges a szerződésszegésből eredő károk csökkentéséhez.

Tény, hogy a román hatóságoknak voltak olyan intézkedései, amelyek a tenyésztójások import tilalmára vonatkoztak, azonban az alperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy ez a vis maior helyzet mettől meddig állt fenn. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesi tájékoztatási kötelezettségen túlmenően a vis maior helyzetet csak arra az időszakra vehette volna figyelembe, amíg a tilalom ténylegesen fennállt, ahogy azt a Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikk (3) bekezdése is

tartalmazza. A per adataiból kitűnően a vis maior helyzet nem állt fenn a teljes szerződéses időtartam alatt, ezért az alperes nem tehetett volna meg, hogy ne teljesítse a szerződést.

Az elsőfokú bíróság szükségtelennek tartotta igazságügyi könyvszakértő bevezetését a perbe, mivel a felperes csatolta azokat a számlákat, amelyekkel a tenyésztojasokat értékesítette.

Alaptalannak találta az alperesnek a Ptk. 227. § (2) bekezdésére történő hivatkozását, mivel a szerződés nem irányult lehetetlen szolgáltatásra.

Az alperes nem bizonyította a vis maior helyzet fennállásának időtartamát, továbbá azt, hogy a vis maior helyzet miatt nem tudott termelni, ezért a teljesítés lehetetlenné válását sem bizonyította a Ptk. 312. § (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak részbeni megváltoztatásával a felperes keresetének 47.194,- eurót meghaladó részében történő elutasítását, valamint a felperes első- és másodfokú perköltség fizetésére való kötelezését; másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását, súlyos eljárási szabálysértés miatt.

Az elsőfokú eljárásban az ellenkérelem körében előadottakat változatlanul továbbra is fenntartotta, azt fellebbezése alapjának tekintette. Álláspontját fenntartotta abban a tekintetben is, hogy a felek a köztük lévő szerződést egyező akarattal megszüntették. Erre utal az is, hogy a felperes a telefonbeszélgetést követően hónapokig nem hívta fel az alperesi társaságot a szerződéses kötelezettsége teljesítésére.

A fentiekben túlmenően a fellebbezést az elsőfokú bíróságnak az elévülési kifogás körében hivatkozott álláspontjának jogsértő volta miatt nyújtotta be. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta az 1989. évi 1. tvr. 12. cikk (1) bekezdésének azon mondatát, hogy „Ha azt megelőzően, hogy a teljesítés esedékessé válik, a szerződéstől nem álltak el vagy azt nem mondták fel, az elévülési idő a teljesítés esedékességének időpontjában megkezdődik.” A szerződés részét képező hetekre lebontott szállítási ütemezés az egyes teljesítések vonatkozásában egyértelművé teszi, hogy mikor kezdődnek az elévülési idők. Minderre tekintettel az elsőfokú eljárásban előterjesztett elévülési kifogás vizsgálatakor azt kellett volna az elsőfokú bíróságnak értékelnie, hogy a keresetlevél benyújtásához képest mely esedékességek nyúlnak túl a négyéves elévülési határidőn és melyek nem. Álláspontja szerint az igényérvényesítés 82.264,- euró vonatkozásában mindenképpen elévült, mert ezek az igények 2006. június 23-a előtt keletkeztek. Az elévülést csak a bírósági igényérvényesítés szakítja meg. Megjegyezte ismételtén, hogy e tekintetben az elmaradt haszon fogalmilag akkor keletkezik, amikor esedékességgel az alperes nem teljesít, azaz nem szállít és ezért felperes másnak értékesíti az árut. A fenti körben nem értékelte helyesen az elsőfokú bíróság azt a tényt sem, hogy az alperes által el nem szállított tojasokat a felperes másnak értékesítette, azaz formális elállás hiányában a szerződésből eredő követelések elévülése meg sem kezdődne.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes perköltség viselésére történő kötelezését kérte.

Az alperes előadásával szemben a szállítási szerződés megszüntetésére nem egyező akarattal került sor, a felek között ebben a tekintetben soha nem volt egyetértés. Iratellenes az alperes azon kijelentése, hogy a hivatkozott telefonbeszélgetést követően hónapokig nem hívta fel az alperest a szerződéses kötelezettségei teljesítésére. Az alperes által hivatkozott, az egyező akarattal való megszüntetésre vonatkozóan a felperesi ügyvezető elismerő nyilatkozatot még részben sem tett.

A fellebbezés álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság az elévülés kérdését az 1989. évi 1. tvr. szabályaival egyezően rendezte. Az ítélet 11. oldalán az elsőfokú bíróság kifejezetten idézte a 12. cikk (2) bekezdését is, amely a részletekben való teljesítésre vonatkozó speciális rendelkezést rögzíti akként, hogy részletekben történő szállítási megállapodás esetén, ha az egyik fél eláll az átvétel

elmaradásában jelentkező szerződésszegés miatt, úgy az elévülési idő valamennyi részlet tekintetében abban az időpontban kezdődik, amikor az elállásra vonatkozó nyilatkozatot a másik félnek megtették. Ez a nyilatkozat az alpereshez 2006. december 12-én érkezett meg. A részletekben való teljesítés miatt a keresetlevél benyújtásához képest nem az egyes részletek megállapodott teljesítési határideje a viszonyítási alap, hanem az elállás ideje.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte azt a körülményt, hogy az alperes által szerződésszegő módon el nem szállított, de az állatállomány által értelemszerűen előálló tojásmennyiséget a kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettségének eleget téve harmadik személyeknek kezdte értékesíteni.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, jogorvoslati kérelem hiányában a 48.848,- euró és járuléka elutasítására vonatkozó rendelkezést nem vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és megalapozott jogi indokolással, a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével marasztalta az alperest.

Az alperes a fellebbezésében egyrészt a szerződés megszűnését, másrészt az elévülési kifogást emelte ki.

A szerződés megszűnésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság a Bécsi Vételi Egyezmény 3. §-a, 11. , 12., 96. és 101. cikkei alapján megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes 2006. májusában telefonon tett szerződés felmondása nem szüntette meg a felek között a szerződést, arra a felperes 2006. december 6-án kelt levelében került sor.

Az elévülés körében az alperes fellebbezésben tett álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság nemcsak az 1989. évi 1. tvr. 12. cikkének (1) bekezdését, hanem (2) bekezdését is idézte, amely a részletekben való teljesítésre vonatkozó speciális rendelkezést rögzíti, ahogy arra a felperes a fellebbezési ellenkérelmében helyesen hivatkozott. A hetekre lebontott szállítási ütemezést, azaz a részletekben való teljesítést, az alperes a fellebbezésében maga sem vitatta, hanem ezt emelve ki határozta meg az egyes hetek vonatkozásában az elévülési időt, és ebből következően 82.264,- euró vonatkozásában az igényérvényesítés kizártságát. Az 1989. évi 1. tvr. 12. cikk (2) bekezdésének speciális rendelkezésére tekintettel az elévülési idő kezdő időpontja 2006. december 12-e, ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen állapította meg. Erre figyelemmel a 2010. június 23-án benyújtott keresetében érvényesített 129.458,- euró és járulékaival kapcsolatos igénye nem évült el.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján – helytálló indokaira tekintettel – helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell a felperesnek a másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján mérlegeléssel, a ténylegesen kifejtett ügyvédi munkára tekintettel állapította meg.

Budapest, 2015. év február hó 19. napján

. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna s.k.
előadó bíró

. Gáspár Mónika s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági tisztviselő